

myymään korttelissa n:o 523 XIV kaupunginosaa sijaitsevan Floratien asunto-tontin n:o 24 340,000 markan hinnasta ja muutoin seuraavin ehdoin:

että ostaja sitoutuu, siinä tapauksessa ettei tonttia ole kahden vuoden kuluessa kauppakirjan allekirjoittamisesta koko luovalliselta rakennusosalta rakennettu asuntotarkoituksiin käytettäväksi, kaupunginkassaan maksamaan lisähintaa 50 % alkuperäiselle kauppahinnalle eli siis 170,000 markkaa;

että ostaja sitoutuu olemaan vaatimatta puheenalaisen tontin viereisten Floratien ja Savilankadun osain tasoittamista aikaisemmin kuin kaupungille sopii; sekä

että tontin kauppakirjan laadinnassa muutoin noudatetaan kaupungin valtuusmiesten kesäkuun 19 p:nä 1917 vahvistamia kaupungin tonttien myyntiehtoja.

Sittenmin ilmoitti¹⁾ yhtiö, että sen täytyi pantujen kauppaehto-
johdosta jättää kauppa raukeamaan.

*Kauppaehto-
muuttaminen.* Arkkitehti L. Sonckin anottua XIII kaupunginosassa olevan korttelin n:o 449 tonttien kauppaehto-
jen 4 kohdan muuttamista²⁾, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto, että mainittu kohta on oleva seuraava:

»Jos kaupunki ostajan vaatimuksesta teettää nämä työt aikaisemmin kuin kaupungin etu vaatii ja niistä on kustannuksia yli 564,095 markan, on ylittävä kustannusmäärä ostajan suoritettava ja kaupungin kassaan maksettava kuuden kuukauden kuluessa siitä kuin mainitut työt on tehty.»

3. Kaupungin kiinteän omaisuuden vuokra- ja muuta nautintaoikeutta koskevat kysymykset.

Eräitten Toukolan korttelien luovuttaminen omakotiasuntojen paikaksi. Sittenkuin postiljooni P. Rahikainen oli rahatoimikamarilta anonut saada asuntotarkoitusta varten vuokrata jonkin sopivan tontin Toukolasta ja rahatoimikamari oli kehottanut kaupungin yleisten töiden hallitusta antamaan lausunnon asiasta, oli hallitus ilmoittanut⁴⁾ olevansa sitä mieltä, että kaupungin tulisi nykyisen asuntopulan vallitessa ehdottomasti helpottaa yksityistä rakennustoimintaa, samalla esittäen käsityksensä, että ehdotettujen tonttien vuokraus olisi vahvistettava 30 vuodeksi ja että vuokrasopimuksissa olisi määrättävä, että vuokraajalla ei ole oikeutta vaatia teetettäväksi katuja eikä viemäri- ja vesijohtoja, ennenkuin kaupunki katsoo voivansa ne teettää. Kaupungingeodeetti ehdotti, että Arabian alueen etelä- ja It. Viertotien länsipuolella sijaitseva mäenrinne luovutettaisiin jonkinlaiseksi »mäkitypa-alueeksi» mahdollisimman vapain rakennustavoin ja käyttämällä sangen vähäisiä kustannuksia katujen ja kaikenlaisten johtojen teettämiseen. Kaupunginasemakaava-arkkitehti ilmoitti, kun puheenalainen alue on erittäin sopiva asutukseen ja kun kaupunginasemakaava-osaston laatima tämän alueen kaupunginasemakaavan suunnitelma edellyttää asuntokorttelien järjestämistä tähän seutuun, periaatteessa puoltavansa kaupungingeodeetin ehdotusta; kuitenkin olisi ainoastaan vähäinen osa puheenalaista aluetta toistaiseksi

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 26 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 14. — ³⁾ Valt. pöytäk. 11. 2. 6 §. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 9.

luovutettava tuollaisen asutuksen paikaksi. Ehdotettuja asuntotontteja oli 26 ja niiden pinta-ala keskimäärin n. 750 m². Vuokrakausi ehdotettiin 30 vuodeksi ja olisi vuokrasopimuksissa oleva kaupungin yleisten töiden hallituksen ehdottama ehto katujen sekä vesi- ja viemärijohtojen teettämisestä.

Sosiaalilautakunta, jonka lausunnon kamari myöskin oli hankkinut, oli sitä mieltä, että vuokrakausi olisi määrättävä vähintään 50, enintään 60 vuodeksi, että puheenalainen alue luovutettaisiin ja pantaisiin kuntoon etusijassa työläisluokan omakotirakennusten paikaksi sekä että lautakunta toistaiseksi saisi ehdottaa vuokrat, jotka rahatoimikamari lopullisesti määräisi. Lautakunta ehdotti edelleen, että puheenalaisen alueen hallinto uskotaisiin lautakunnan tontinvuokraajastolle. Oheeniittäen sekä rakennusjärjestyksen että vuokravälikirjan ehdotukset ilmoitti lautakunta, että vuokravälikirjaan oli otettu määräys keinottelun estämiseksi vuokratonteilla.

Rahatoimikamari katsoi voivansa puoltaa ehdotusta korttelien n:ojen 812 ja 813 luovuttamisesta omakotirakennusten paikaksi sekä tontteja näistä kortteleista luovutettaessa sovellettavaksi vuokrajärjestelmää 50, enintään 60 vuoden vuokrakausin. Kaupungin palveluksessa olevilla henkilöillä, työntekijöillä ja muilla, pitäisi kamarin mielestä olla etuoikeus tontteja vuokralle annettaessa. Kamari esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

asiakirjain oheisessa piirustuksessa osotetut Toukolan korttelit n:ot 812 ja 813 luovutettaviksi n. s. omakotirakennusten paikaksi;

hyväksyä kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman näiden korttelien asemakaavan siihen merkittyine rakennusrajoineen;

hyväksyä rahatoimikamarin tarkastamat ehdotukset

a) rakennusjärjestykseksi,

b) vuokraehdoiksi ja

c) yleisiksi säännöiksi, noudatettaviksi puheenalaisia kortteleja luovutettaessa ja rakennettaessa; samoin kuin

antaa rahatoimikamarin toimeksi ryhtyä kaikkiin edellämainituista päätöksistä johtuviin toimenpiteisiin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ kamarin esityksessä tehdyt ehdotukset siten muutettuina, että puheenaolevat korttelit on merkittävä n:oilla 912 ja 913. Niinikään hyväksyi valtuusto muutamien pienin muutoksin rahatoimikamarin ehdotuksen mainituissa kortteleissa sijaitsevain tonttien rakennusjärjestykseksi ²⁾, ehdotuksen mainittujen tonttien vuokrasopimuksiksi sekä kamarin ehdottamat puheenalaisten korttelien tonttien luovutuksessa noudatettavat yleiset säännöt ²⁾.

„Vuokrasopimus

oli seuraava:

Helsingin kaupunki luovuttaa täten.....lle vuokralle Toukolan asuntotontin n:o.....alempana mainituin ehdoin.

1 §. Vuokrakausi luetaan.....kuun.....päivästä.....vuonna...vuoden.....loppuun.

Tontin saa vuokraaja haltuunsa.....kuun.....päivänä.....

2 §. Vuotuinen vuokramaksu on.....markkaa....penniä, ja on se lokakuun kuluessa vuosittain rahatoimikonttoriin edeltäpäin maksettava.

¹⁾ Valt. pöytäk. 6. 4. 10 §. — ²⁾ Ks. tätä kert. siv. 137.

3 §. Vuokraajalla on etuoikeus vuokrakauden päättyessä, silloin määrättävänä aikana, saada tontti uudelleen haltuunsa, sikäli kuin se uudestaan luovutetaan asuntotonttina vuokralle.

Viimeistään kaksi vuotta sitä ennen on rahatoimikamarin vuokraajalle ilmoitettava, tuleeko vuokratontti uudelleen vuokrattavaksi ja millä ehdoilla. Jos vuokraaja haluaa käyttää etuoikeuttaan uuden vuokran saamiseen, tehköön siitä viimeistään kuusi kuukautta ennen vuokrakauden päättymistä rahatoimikamarille ilmoituksen, sen uhalla että hän muutoin menettää tämän oikeutensa.

4 §. Kaupunki varaa itselleen oikeuden alueen uuden jaoituksen toimeenpanemista tai muuta kunnan yleistä tarvetta varten ennen vuokrakauden päättymistä purkaa vuokrasopimuksen ja on siinä tapauksessa irtisanomineh tehtävä kesäkuun 1 päivään sekä vuokraajan tiedoksi saatettava viimeistään ennen lähinnä edellisen joulukuun loppua.

Jos vuokrasopimus siten puretaan, on kaupunki velvollinen arvion mukaan lunastamaan tontilla olevat rakennukset ja muut laitokset.

5 §. Jos tontti vuokrakauden päättyessä uudestaan tarjotaan vuokralle asuntotonttina, mutta vuokraaja ei tahdo käyttää etuoikeuttaan uuteen luovutukseen, olkoon velvollinen omalla kustannuksellaan poistamaan tontilla olevat rakennukset ja muut laitokset. Jos sitä vastoin tonttia ei tarjota vuokralle asuntotonttina, on kaupunki velvollinen arvion mukaan lunastamaan puheenalaiset rakennukset ja laitokset.

6 §. Semmoisessa arvioinnissa, josta 4 ja 5 §:ssä puhutaan, älköön otettako lukuun aita eikä myöskään ylellisyyslaitteita.

Jos tontti 4 §:ssä edellytetyssä tapauksessa palautuu kaupungin haltuun ennen kahdenkymmenen viime vuokravuoden alkamista, maksetaan korvausta täysi arviohintaa, mutta jos tontti palautuu kahdenkymmenen viime vuokravuoden kuluessa, luetaan kultakin kuluneelta tämän ajanjakson täydeltä vuodelta pois kaksi prosenttia mainitusta määrästä. Jos vuokrasuhde lakkaa 1 §:ssä määrätyn vuokrakauden kuluessa, maksetaan lunastusta kuusikymmentä prosenttia arviohinnasta.

7 §. Jos tontin vuokraoikeus ynnä tontilla sijaitsevat rakennukset on kiinnitetty velasta, suoritetaan 6 §:ssä mainittu lunastus siten, että siitä välittömästi saamamiehelle maksetaan kiinnitetyn saamisen määrä korkoineen ja kuluineen etuoikeuden mukaan, minkä jälkeen ylijäämä tulee vuokraajalle.

8 §. Vuokraaja on oikeutettu kaupunkia kuulematta toiselle luovuttamaan vuokraoikeuden; kuitenkin on vuokraaja velvollinen kuukauden kuluessa luovutuksesta luovutuskirjan näyttämällä kirjallisesti ilmoittamaan siitä rahatoimikamarille, sen uhalla että häntä muussa tapauksessa edelleen pidetään vastuunalaisena vuokrasopimuksen täyttämisestä. Semmoisessa luovutuksessa älköön vaadittako muuta maksua, kuin mikä vastaa tontilla olevain rakennusten ja aidan teknillistä arvoa sekä maan parannusta niiden silloisessa kunnossa; ollen kaupungilla oikeus päinvastaisessa tapauksessa arvion mukaan lunastaa rakennukset, jossa tapauksessa vuokraoikeuskin lakkaa. Semmoisessa lunastuksessa on noudatettava mitä edellä 7 §:ssä on säädetty.

9 §. Kaupunki sitoutuu olemaan myymättä tonttia vuokrakauden kuluessa.

10 §. Tontille saa rakentaa asunto- ja ulkokuoneita maistraatin hyväksymäin piirustusten ja alueen voimassa olevan rakennusjärjestyksen mukaisesti.

Tontilla älköön harjoitettako semmoista käsiammattia eikä kotiteollisuutta, joka savulla, hajulla, kolinalla tahi muulla tavoin häiritsee ympärillä asuvia. *

11 §. Tontti on täydellisesti rakennettava vuoden kuluessa haltuun ottamisesta, eikä tehtyä rakennusta saa kaupungin luvatta kokonaan eikä osittain purkaa. Jos rakennus suuremmalta tahi pienemmältä osalta palaa, on tontti vuoden kuluessa siitä jälleen rakennettava.

Edellä vahvistetun rakennusajan pitennystä voi rahatoimikamari hakemuksesta myöntää sosialilautakuntaa kuultuaan.

Jos vuokraaja laiminlyö määrääjän kuluessa rakentaa tontin, olkoon vuokrasopimus menetetty. Siinä tapauksessa on kiinnityksenhaltija kuitenkin oikeutettu, jos rakennuksen teettäminen on aloitettu, ottamaan vuokran haltuunsa, velvollisena loppuunsaattamaan rakennustyön sen ajan kuluessa, minkä rahatoimikamari sosialilautakuntaa kuultuaan määrää.

12 §. Kaupungille varataan oikeus sijoittaa tarpeelliset johdot vuokraamaan tahi sen yli. Vuokraajalle tästä koituva vahinko korvataan arvion mukaan.

13 §. Vuokraaja on velvollinen pitämään puhtaana tonttiin rajoittuvan katuosan puoleen leveyteen asti sekä poistamaan siitä lumen.

14 §. Vuokraaja on velvollinen teettämään ja kunnossa pitämään sälel tai pensasaidan katua tai yleistä paikkaa sekä naapurin tonttia vasten. Ellei muuta ole sovittu, ottavat naapurit kumpikin puolekkain osaa yhteiselle rajalle määrätyn aidan teettämiseen, kuitenkin niin, ettei kaupungilla ole aidantekovelvollisuutta semmoisen tontin puolesta, jota kaupunki ei vielä ole luovuttanut hallustaan.

15 §. Vuokraaja on velvollinen pitämään tontilla olevat rakennukset ja aidan sekä tontin rakentamattoman osan, joka on käytettävä nurmeksi, puutarhaksi, puistoksi tai muuhun semmoiseen tarkoitukseen, hyvässä kunnossa sekä noudattamaan asianomaisen tarkastusviranomaisen siinä kohden antamia määräyksiä.

Vahvistetun rakennusajan ulkopuolella kasvavia puita ei saa sosialilautakunnan luvatta kaataa.

16 §. Asunnonhaltijan käyttämiin huoneisiin älköön maksua vastaan asukiksi otettako muuta henkilöä kuin läheinen omainen, ja koskee tämä sekä vuokraajan omaa asuntoa, että hänen toiselle vuokraamaa huoneistoa.

17 §. Asuntotarkastuksen toimittamista varten on vuokraaja velvollinen hankkimaan asianomaisille pääsyn asuntoihin.

18 §. Joka kolmas vuosi tahi useammin, jos tarpeelliseksi katsotaan, toimittaa rahatoimikamari kesä—syyskuulla katselmuksen tiluksella, jotta saataisiin selville sen kunto ja onko vuokrahdot täytetty, ja on vuokraajalle hyvissä ajoin edeltäpäin ilmoitettava semmoisen toimituksen ajasta.

19 §. Jos vuokraaja rikkoo tämän sopimuksen ehtoja tai sen nojalla annettuja määräyksiä, voidaan hänet velvoittaa kaupungille maksamaan vähintään kymmenen ja enintään viisisataa markkaa sovinnaisakkoo paitsi vahingonkorvausta.

20 §. Tässä sopimuksessa mainitut arvioinnit toimittaa sekä 19 §:ssä mainitut asiat ratkaisee koimijäseninen sovintolautakunta, johon rahatoimikamari ja vuokraaja kumpikin valitsevat yhden ja siten valitut yhteisesti kolmannen jäsenen, joka on lautakunnan puheenjohtaja. Ellei puheenjohtajan vaalissa päästä yksimielisyyteen tai jos vuokraaja laiminlyö valita jäsenen lautakuntaan 14 päivän kuluessa käskyn saamisesta, toimittaa maistraatti vaalin.

Sovintolautakunnan päätös on molempia asianosaisia velvoittava.

21 §. Kaupungilla on oikeus vuokraajaa kuulematta ja hänen kustannuksellaan hakea ja saada vuokraoikeuden kiinnitys tonttiin ynnä siinä oleviin rakennuksiin sovitun vuokramaksun vakuudeksi.»

Puutarhaesikaupungin perustaminen Käpylän pysäkin vierelle. Paikkakunnalla vallitsevan vaikean asuntopulan lieventämiseksi oli sosialilautakunta ehdottanut ¹⁾, että O. Y. Helsingin Kansanasunnoille osotettaisiin avaranlainen, harvaan asutukseen sopiva alue kunnalliskodin ja Käpylän pysäkin väliltä pienenlaisten kaksikerroksisten puisten asuinrakennusten rakennuttamiseksi, koska näiden rakentaminen kävisi verraten halvimmaksi. Kaupunginasemakaava-arkkitehti oli yksissä neuvoin sosialilautakunnan kanssa laatinut ehdotuksen puheena olevan alueen asemakaavaksi, jota ei kuitenkaan nyt olisi yksityiskohdissaan vahvistettava, mikäli se koski yksityisten korttelien tonttijaoitusta, vaan ainoastaan katuihin (teihin) ja liikenneväyliin nähden. Näitten katujen teettämiseksi sekä tarvittavain vesi- ja viemärijohtojen hankkimiseksi pyysi lautakunta lainavaroista osotettavaksi 2,691,000 markkaa, minkä ohessa mainitut työt olisi niin pian kuin mahdollista pantava alulle, jotta rakennustyöt voisivat alkaa jo kesällä 1920.

Kaupungin yleisten töiden hallitus yhtyi kaikkiin puolin esitykseen sekä lähetti ehdotuksen Käpylän huvila-alueen vuokratonttien rakennusjärjestykseksi. Vaivashoitohallitus, jonka lausunto myöskin oli hankittu, koska sosialilautakunnan rakennusten paikaksi ehdottama alue oli kunnalliskodin viljelysaluetta, puolsi myöskin periaatteessa sosialilautakunnan puheena olevaa esitystä. Rahatoimikamarikin oli katsonut voivansa pääkohdilta yhtyä ehdotukseen, että korttelit n:ot 806—808, 810—813 sekä 816—820 luovutettaisiin O. Y. Helsingin Kansanasunnoille rakennettaviksi siten, että jokaisen vuokralaisen hallittavaksi tulisi, paitsi asuntoa, pienehkö viljelyspalsta. Kun kamari kuitenkin oli sitä mieltä, että puheenalaisia rakennusyrityksiä kokonaisuudessaan ei voitu toteuttaa, mikä ei olisi ollut suotavaakaan lähinnä alkavan rakennuskauden kuluessa, oli kamari ollut sitä mieltä, että aluksi ainoastaan tärkeimmät kadut olisi tasoitettava ja että siis kaduntasoitustoihin y. m. pyydettyä määrärahaa ei heti tarvitsisi kokonaisuudessaan osoittaa. Muissa kohdin yhtyi kamari sosialilautakunnan ehdotukseen, hyväksyen pääasiassa rahatoimikamarin ehdotuksen päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto

hyväksyä rahatoimikamarin lähettämän ehdotuksen puheenalaisen alueen jaoituskaavaksi, jota aluetta on sanottava Käpylän puutarhaesikaupungiksi; tärkeimpäin tälle alueelle teetettävään katujen tai teiden tasoittamiseksi sekä niihin kuuluvien vesi- ja viemärijohtojen laittamiseksi myöntää 1,500,000 markkaa 1919 vuoden obligatiolainasta;

antaa rahatoimikamarin tehtäväksi yksissä neuvoin kaupungin yleisten töiden hallituksen ja sosialilautakunnan kanssa laatia ja valtuustolle lähettää ehdotukset puutarhaesikaupungissa sijaitsevien tonttien rakennusjärjestykseksi ja vuokraehdoiksi; sekä

antaa kaupungin yleisten töiden hallituksen tehtäväksi niin pian kuin mahdollista panna alulle puheenaolevan alueen kaduntasoitustyöt.

Ryttylän maatilan käyttäminen. Käsitellessään ³⁾ rahatoimikamarin esitystä Ryttylän maatilan käyttämisestä, antoi kaupunginvaltuusto erikoiselle valiokunnalle toimeksi kaupunkilähetysten kanssa neuvoteltuaan laatia lausunnon asiasta. Tammikuun 21 p:nä päivätyssä mietinnössään ⁴⁾ teki valio-

¹⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 12. — ²⁾ Valt. pöytäk. 6. 4. 9 §. — ³⁾ Ks. 1918 vuod. kert. siv. 22. — ⁴⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 5.

kunta selkoa etupäässä kysymyksen aikaisemmista vaiheista, josta m. m. kävi ilmi, että rahatoimikamari helmikuun 9 p:nä 1916 tehdyllä välikirjalla oli luovuttanut puheenaolevan maatilän kaupunkilähetykselle käytettäväksi niin kauan kuin siellä asianmukaisesti pidetään voimassa työsiirtolaa, ei kuitenkaan 25 vuotta kauempaa. Kun vuokrasopimuksessa ei ollut mitään määräyksiä työsiirtolan laajuudesta, saatikka määräystä, että sopimus on mitätön, jos työsiirtolaan ei ole otettu määrättyä hoidokkilukua, eikä syyllä voitu väittää, että kaupunkilähetys olisi saattanut itsensä syypääksi semmoiseen sopimuksen rikkomiseen, että vuokraoikeus olisi voitu katsoa menetetyksi, ei valiokunta ollut voinut pitää kaupunkia oikeutettuna vastoin kaupunkilähetyksen tahtoa ottamaan siltä pois maatilän vuokraoikeutta. Saadakseen kuitenkin selville, suostuisiko kaupunkilähetys mielisuosiolle luopumaan vuokraoikeudestaan, oli valiokunta asettunut yhteyteen kaupunkilähetyksen kanssa. Vastauksena mainitussa tarkoituksessa tekemäänsä tiedusteluun oli valiokunta saanut kaupunkilähetykseltä kirjelmän, jossa kaupunkilähetys mainitsi, ettei se ehdottaessaan Ryttylän maatilän rakennuksia väliaikaisesti käytettäväksi lastenkotina ollut tarkoittanut, että työsiirtola olisi havaittu tarpeettomaksi, vaan aikoi kaupunkilähetys, kohta kuin tilaisuutta ilmaantui, jatkaa työsiirtolatoimintaansa. - Siinä tapauksessa että kaupunki kuitenkin välttämättä tarvitsisi puheena olevaa maatilaa kansakouluista päässeiden oppilaiden ammattikoulun paikaksi, oli kaupunkilähetys valmis luopumaan oikeudestaan siihen, mutta ainoastaan sillä ehdolla, että kaupunkilähetykselle osotettiin toinen työsiirtolaksi yhtä sopiva tai sopivampi maatila. Näin ollen ja kun kaupungilla ei ollut tilaisuutta täyttää kaupunkilähetyksen panemaa ehtoa, ei kaupungilla ollut mahdollisuutta saada takaisin Ryttylän maatilän käyttöoikeutta, mihin nähden valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto epäisi rahatoimikamarin esityksen kaupunkilähetyksen kanssa Ryttylän maatilän käytöstä tehdyn sopimuksen irtisanomisesta ja tilän luovuttamisesta vaivaishoitohallitukselle. Kun tästä seuraa, että kysymyksen käytännöllisen ammattikoulun perustamisesta tälle maatilalle köyhistä kodeista olevia kansakoulusta päässeitä oppilaita varten täytyy raueta, esitti valiokunta, että kaupunginvaltuusto epäisi rahatoimikamarin esityksen tältäkin kohden.

Kun Ryttylän lastenkoti vaivaishoitohallituksen ilmoituksen mukaan oli lähiaikoina edelleen tarpeellinen, oli valiokunta kaupunkilähetyksen kanssa neuvotellut sen vastaisesta toiminnasta. Kaupunkilähetys oli tällöin ilmoittanut tässä kohden suostuvansa kaupunginviranomaisten esityksiin, mutta samalla huomauttanut, ettei lastenkodin hoitotapa, sitä kun osin hoiti kaupunkilähetys ja osin vaivaishoitohallitus, ollut osoittautunut sopivaksi, vaan olisi koti kokonaan annettava kaupunkilähetyksen hoitoon, ja kaupungin siitä suoritettava kohtuullinen korvaus. Vaivaishoitohallituksenkin puolelta oli lastenkodin hoitotapaa pidetty epätydyttävänä, ja tähän käsitykseen valiokuntakin yhtyi. Kun kaupunkilähetys näin ollen ei ollut halukas luopumaan Ryttylän maatilän vuokraoikeudesta eivätkä kaupunginviranomaiset siis voineet kokonaan ottaa huostaansa Ryttylän lastenkotia, näytti olevan ainoa keino jättää se kokonaan kaupunkilähetyksen huostaan, kun taas vaivaishoitohallitus, jolla edelleen olisi yksinoikeus lähettää lapsia tähän kotiin, ainoastaan olisi oikeutettu valvomaan ja silmällä pitämään lastenkotia, mutta ei muissa kohdin puuttumaan sen hoitoon. Kaupunkilähetykselle lastenkodin voimassa pidosta maksettavan korvauksen perusteet olisi valiokunnan mielestä kaupunginvaltuuston määrättävä. Luonnollisena seurauksena lastenkodin toiminnan jatkumisesta Ryttylässä olisi myös, ettei apua tarvitsevain miesten

työsiirtolaa siellä saisi pitää voimassa, mutta saisivat aikaisemmin työsiirtolaan otetut miehet edelleen oleskella siellä, niin kauan kuin heidän käytöksensä on semmoinen, ettei yhteiskunnalliselta eikä siveelliseltä kannalta katsoen vaaraa heidän puoleltaan tarvitse peljätä koituvan lapsille.

Valiokunta esitti, että kaupunginvaltuusto päättäisi:

että Helsingin kaupunkilähetys oikeutetaan Ryttylän maatilalla toistaiseksi miesten työsiirtolan sijasta ylläpitämään lastenkotia Helsingin kaupungista olevia lapsia varten;

että vaivaishoitohallitus, jolla yksin on oikeus lähettää lapsia mainittuun lastenkotiin, on oikeutettu sitä valvomaan ja pitämään silmällä;

että lasten hoito, ravitseminen ja kouluopetus on kaupunkilähetyksen asiana, jonka siitä tulee saada kaupungilta korvaus niiden perusteiden mukaan, mitkä kaupunginvaltuusto kaupunkilähetyksen ehdotuksesta ja vaivaishoitohallitusta kuultuaan määrää, huomioon ottaen, että kaupunkilähetys käyttää Ryttylää vuokravapaasti;

että kaupungin puheenalaiseen lastenkotiin hankkimat vuoteet, makuuvaatteet ja muu kalusto luovutetaan kaupunkilähetyksen käytettäväksi sinä aikana kun lastenkotia voimassapidetään, sekä

että Ryttylään ei saa perustaa miesten työsiirtolaa niin kauan kuin lastenkotia siellä voimassapidetään, mutta että kaupunkilähetyksellä on oikeus siirtolassa pitää siellä jäljellä olevat miehet, ellei näiden oleskelu yhteiskunnalliselta eikä siveelliseltä kannalta tuota vaaraa lastenkodin hoidokeille.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi¹⁾ valiokunnan ehdotuksen.

Kysymys tonttipaikan määräämisestä kaupungin pääkirjastoa varten ja Rikhardinkadun varrella sijaitsevan kirjastotalon laajentamisesta. Käsitellessään sen komitean mietintöä, joka oli asetettu valmistamaan kysymystä tonttipaikan osoittamisesta kaupungin pääkirjastolle, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto palauttaa kysymyksen komiteaan, jolle annettiin tehtäväksi valtuustossa syntyneen keskustelun perustuksella laatia uusi ehdotus asiassa, minkä ohessa komiteaan lähetettiin kaupunginkirjaston johtokunnan valtuustolle jättämä kirjelmä, jossa anotaan, että pääkirjastolle viipymättä rakennettaisiin ajanmukainen rakennus tai että Rikhardinkadun varrella sijaitsevaa vanhaa kirjastotaloa laajennettaisiin. Maaliskuun 2 p:nä 1920 päivätyssä mietinnössään³⁾ komitea huomautti, että mielipide kirjastotalon sijoittamisesta korttelille n:o 416, tuntui saaneen yhä enemmän kannatusta kaupunginvaltuustossa. Kun siis tuskin enää tuntui voitavan toivoa, että kaupunginvaltuusto olisi suostuvainen puheenalaiseen tarkoitukseen luovuttamaan Hakasalmen puiston alueelta ajatellun tontin, ja kun lisäksi tontti n:o 416 tarjosi useita etuja ja niinmuodoin sitäkin epäilemättä voitiin pitää kirjastotalolle sopivana, oli komitea, luopuen aikaisemmasta kannastaan, katsonut olevansa pakoitettu kannattamaan ehdotusta korttelin n:o 416 varaamisesta uudelle kirjastotalolle.

Mitä tulee kaupunginkirjaston johtokunnan esitykseen, että uusi kirjastorakennus olisi viipymättä rakennettava, oli tämä ehdotus komitean mielestä omansa herättämään hyvin suuria epäilyksiä. Talonrakennusteollisuuden alalla vallitsevia olosuhteita oli katsottava siksi epäedullisiksi, että suurenlaisen kunnallisen uutisrakennuksen rakennuttamiseen aiottua tarkoitusta varten ainoastaan pahimmassa hätätilassa olisi ryhdyttävä. Näin ollen ja kun

¹⁾ Valt. pöytäk. 11. 2. 35 §. — ²⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 19. — ³⁾ Valt. pain. asiakirj. n:o 8.

pääkirjastossa vallitsevat, tilanpuutteen aiheuttamat epäkohdat kieltämättä vaativat pikaista muutosta, oli komitea tässä asiassa yhtynyt kannattamaan kirjaston johtokunnan esittämää toista vaihtoehtotusta, joka koski pääkirjastorakennuksen lisärakennuttamista ja korottamista. Tätä tarkoitusta varten oli komitea hankkinut piirustukset, joita tehtäessä kaupunginkirjaston johtokunnan esittämät toivomukset oli huomioon otettu. V. t. kaupungin-arkkitehdin tekemien likimääräisten laskelmien mukaan nousisivat rakennuskustannukset noin 1,850,000 markkaan.

Komitea ehdotti:

että kaupungin pääkirjaston uuden rakennuksen paikaksi osoitettaisiin tontit n:ot 3, 12 ja 14 XIII kaupunginosan korttelissa n:o 416; sekä

että kaupungin yleisten töiden hallitukselle annettaisiin tehtäväksi ensi tilassa teettää pääasiallisesti komitean puoltamien luonnospiirustusten mukaiset pääpiirustukset Rikhardinkadun varrella sijaitsevan kirjastotalon muutos- sekä lisä- ja korottamisrakennusta varten ja sitten lähettää nämä kustannusarvioineen kaupunginvaltuustolle.

Asiassa kuultuna puolsi kaupungin yleisten töiden hallitus ehdotettua uuden keskuskirjastotalon paikkaa sekä ehdotetun Rikhardinkadun varrella olevan kirjastotalon muutos- ja lisärakennustöiden teettämistä. Rahatoimikamari oli myöskin yksimielisesti ollut sitä mieltä että ehdotetut tontit korttelissa n:o 416 oli varattava uuden keskuskirjastotalon paikaksi. Rikhardinkadun kirjastotalon lisä- ja muutosrakennustöistä taas oli kamarissa ollut eri mieliä, mutta oli kamarin enemmistö päättänyt puoltaa komitean ehdotusta. Kamari esitti kaupunginvaltuuston päätettäväksi:

että XIII kaupunginosan korttelin n:o 416 tontit n:ot 3, 12 ja 14 varattaisiin uuden keskuskirjastotalon paikaksi;

että Rikhardinkadun kirjastotalossa toimeenpantaisiin muutos- ja lisärakennustöitä pääasiallisesti tätä varten laadittujen piirustusten mukaisesti;

että kaupungin yleisten töiden hallitus saisi toimekseen laatia ja rahatoimikamarin välityksellä kaupunginvaltuustolle lähettää puheenalaisen rakennustyön lopulliset piirustukset kustannusarvioineen; sekä

että kysymys rakennustöiden aloittamisesta otettaisiin harkittavaksi 1921 vuoden budjettiehdotuksen laadinnan yhteydessä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ¹⁾ rahatoimikamarin ehdotuksen.

Taidenäyttelyrakennuksen piirustusten hyväksyminen. Sittenkuin kaupunginvaltuusto oli huhtikuun 17 p:nä 1917 päättänyt ²⁾ XIII kaupunginosan korttelin n:o 401, sen jälkeen kuin kaupungin asemakaavanmuutos oli asianmukaisessa järjestyksessä vahvistettu, luovutettavaksi Suomen Taiteilijaseuran käytettäväksi niin kauan kuin siinä ylläpidettiin rakennusta kuvaamataidetta varten sekä m. m. sillä ehdolla, että kaikkien tontille teetettävään rakennusten samoin kuin vastaisten uutis-, muutos- ja lisärakennusten piirustukset oli alistettava kaupunginvaltuuston tarkastettaviksi ja hyväksyttäväksi, hyväksyi ³⁾ kaupunginvaltuusto mainittuun kortteliin teetettävän taidenäyttelyrakennuksen piirustukset.

Erinäisiä Suomen Messuille myönnettyjä etuja. Esiteltäessä Suomen Messujen hallintoneuvoston anomusta erinäisten etujen myöntämisestä messuille, päätti ⁴⁾ kaupunginvaltuusto:

1) Suomen Messuille maksutta luovuttaa erinäisiä alueita, käsittäen pääasiassa Johanneksen kirkon viereisen puistikon, n. s. Tehtaanpuiston

¹⁾ Valt. pöytäk. 1. 6. 20 §. — ²⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 31. — ³⁾ Valt. pöytäk. 31. 6. 50 §.
— ⁴⁾ S:n 19. 5. 47 §.

itäisen osan, Kaivopuistossa ison lehtotien, uimahuoneen ja läntisten vallien välisen paikan, Laivurinkadun viereisen urheilukentän sekä venenäyttelypaikan Merisatamassa, seuraavin ehdoin:

a) erinäiset kartassa lähemmin osoitetut alueet saa aidata messujen kustannuksella, mutta missään tapauksessa ei saa sulkea Kasarmin- ja Korkeavuorenkatua ja on kaikki alueet kohta näyttelyajan päätyttyä palautettava kaupungin vapaasti käytettäväksi;

b) muita liikenneväyliä saa sulkea ainoastaan Helsingin kaupungin maistraatilta siihen hankitulla luvalla;

c) Johanneksenkirkkoon on aina varattava vapaa pääsy;

d) istutuksille ei saa tehdä vahinkoa, minkä ohessa kaikkia näillä alueilla teetettäviä töitä suoritettaessa on noudatettava kaupungin rakennuskonttorin antamia määräyksiä ja ohjeita;

2) kaupungin toimesta koristuttaa näyttelyalueet kukkaistutuksilla;

3) kaupungin toimesta teettää kaasu-, vesi-, sähkövalo- ja sähkövoimajohdot näyttelyalueille;

4) pitää messujen saatavana tarpeelliset määrät kaasua, vettä ja sähkövirtaa;

5) näyttelyhuoneistoiksi messuille luovuttaa Tehtaan- ja Ratakadun kansakoulutalot;

6) kaikki 2—5 kohdassa mainitut työt teetettäväksi ja luontaisedut messuille annettaviksi kaupungin viranomaisien toimesta maksutta kaikkiaan 75,000 markan arvomäärään asti, jäädessä kaikkiin edellämainittuihin töihin käytetyt tarveaineet kaupungin omaisuudeksi; sekä

7) muiden kaupungin omistamien kansakoulutalojen luovutukseen nähdessä kehoittaa messuja kääntymään asianomaisten kansakoulujohtokuntain puoleen.

Nämä päätökset tehtiin sillä nimenomaisella edellytyksellä, että niihin korkeintaan 75,000 markan kustannuksiin, jotka kaupunki oli sitoutunut tarkoitukseen suorittamaan, myös luettiin kustannukset näyttelyalueiden panettamisesta entiseen kuntoonsa.

Sittenmin päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto samoin ehdoin messuille luovuttaa lisäksi osan Tähtitorninmäen puistoa, ollen pääsy Tähtitorninmäen istutuksiin jätettävä vapaaksi asiakirjoissa lähemmin osoitettua tietä pitkin; siinä tapauksessa, että messut haluaisivat käyttää jotakin Fabianinkadun osaa, olisi tarpeellinen lupa hankittava maistraatilta.

Yleinen laulu- ja soittojuhla. Kaupunginvaltuusto oikeutti²⁾ Svenska folkskolans vänneryhdistyksen yleisen laulu- ja soittojuhlan juhlatomikunnan siihen paikkaan Kaivopuistossa, jota Suomen Messut myöhemmin käyttäisivät, rakennuttamaan lavan ynnä yleisön istumasijoja sekä käyttämään mainittua paikkaa kesäkuun 20—25 päivänä.

Anomus paikan osoittamisesta aiotulle maatalousnäyttelylle. Suomen XII yleisen maatalousnäyttelyn keskustoimikunnan tekemän tiedustelun johdosta, voisiko Helsingin kaupunki luovuttaa paikan kesällä 1922 suunnitellulle yleiselle maatalousnäyttelylle, päätti³⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, että kaupunki suostuu tarkoitukseen luovuttamaan noin 30 ha:n laajuisen maa-alueen Eläintarhanpuistosta, sekä kustantamaan alueen kuivattamisen ynnä pääjohdot veden ja sähkövoiman johtamiseksi alueelle; kirjelmässä oli kuitenkin huomautettava, että mainitulla näyttelyalueella on noin 1 ha:n laajuinen

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 25 §. — ²⁾ S:n 19. 5. 47 §. — ³⁾ S:n 18. 2. 8 §.

n. s. Ärtin koulupuutarha, jota näyttelyajaksi ei voida muuttaa pois, sekä että näyttelyalueelta noin 3 ha:n laajuinen ala on vuokrattu Aktiebolaget Bollplan yhtiölle, jonka kanssa sentähden on tehtävä eri sopimus, samoin kuin että kaupungin puutaimistokin sijaitsee näyttelyalueella ja että viimeksimainitun laitoksen poistamisesta näyttelyajaksi on laskettu olevan kustannuksia noin 50,000 markkaa. Siinä tapauksessa että keskustoimikunta hyväksyy ehdotetun näyttelypaikan, on toimikunnan käännyttävä rahatoimikamarin puoleen yksityisseikoista keskustellakseen.

Julkilausuen tunnustuksensa Helsingin kaupungin osoittamasta myöte-mielisyydestä sen tarjotessa paikkaa järjestettävälle maatalousnäyttelylle ilmoitti ¹⁾ näyttelyn toimikunta myöhemmin päättäneensä esittää valtioneuvostolle, että näyttely tällä kertaa pidettäisiin Tampereella.

Paikan varaaminen koulupuutarhalle Guntähdestä. Myöntyen kaupungin suomenkielisten kansakoulujen johtokunnan tekemään esitykseen paikan varaamisesta koulupuutarhalle Guntähdestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto puheenalaisen laitoksen paikaksi varattavaksi n. s. Guntähden puron pohjoispuolella sijaitsevan maa-alueen.

Hyljätty anomus rakennustonttien osoittamisesta. Helsingin vuokralaisyhdistyksen anomuksen rakennustonttien osoittamisesta yhdistyksen keskuuteen perustetulle osuuskunnalle ei kaupunginvaltuusto katsonut ³⁾ aiheuttavan enempää toimenpiteitä valtuuston puolelta.

Katajanokalla sijaitsevan varastopaikan n:o 13 hallintaoikeus. Kaupunginvaltuuston vuonna 1919 tekemän päätöksen ⁴⁾ perustuksella oli Katajanokalla sijaitsevan varastopaikan vuokraajan, insinööri Hj. Londénin vuokraoikeus irtisanottu lakkaavaksi heinäkuun 1 p:nä 1920, minkä jälkeen rahatoimikamari vuokrasi mainitun alueen Ivar Lindfors Aktiebolagille. Tämän johdosta ilmoitti toiminimi Aktiebolaget Hjelt & Lindgrens Efterträdare osakeyhtiö rahatoimikamarin luvalla käyttäneensä mainittua aluetta ja paikalle teettäneensä kalliin katoksen, minkä johdosta toiminimi anoi kaupunginvaltuustolta sen suuntaista toimenpidettä, että uusi vuokraaja heti irtisanottaisiin, sittenkuin rahatoimikamari vaaditussa lausunnossaan oli maininnut, että insinööri Londén kaupungin kiinteistökirjojen mukaan oli merkitty alueen vuokraajaksi, ettei hän moneen vuoteen ollut pitänyt varastoa paikalla sekä että hän, jos hän oli luovuttanut alueen käyttöoikeuden toiselle, täten oli rikkonut vuokrasopimuksen, päätti ⁵⁾ kaupunginvaltuusto olla ottamatta anomusta huomioon koska hakija mainittuun varastopaikkaan nähden ei ollut minkäänlaisessa sopimussuhteessa kaupunkiin.

Tästä päätöksestä oli hakija sittemmin valittanut Uudenmaan läänin maaherralle esittäen tällöin m. m., että rahatoimikamarin olisi pitänyt olla tietoinen siitä, että hakija oli ottanut haltuunsa ja pitemmän aikaa käyttänyt puheenalaista varastopaikkaa, eikä kamarin taholta oltu tehty muistutusta vuokraoikeuden luovutuksen johdosta. Valittaja anoi oikaisua kaupunginvaltuuston päätökseen, sekä tilaisuutta päästä nauttimaan sitä oikeutta, minkä valtuusto oli valittajalta evännyt. Siltä vaaditussa lausunnossa katsoi rahatoimikamari, ettei valittajalla ollut puhevaltaa puheena olevassa asiassa, koska kaupunginhallinnolla on vapaa valta käyttää tuollaisia varastopaikkoja niinkuin se hyväksi näkee. Kun lisäksi valittaja ei ollut voinut näyttää kaupunginvaltuuston enempää kuin rahatoimikamarinkaan tehneen muoto-

¹⁾ Valt. pöytäk. 5. 5. 44 §. — ²⁾ S:n 6. 4. 25 §. — ³⁾ S:n 27. 10. 50 §. — ⁴⁾ Ks. 1919 vuod. kert. siv. 25. — ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19. 5. 46 §.

virhettä, esitti kamari, että valuusto selityksessään anois, että valituksia ei otettaisi huomioon. Valtuusto esitti¹⁾ että maaherra olisi puheenaolevia valituksia huomioon ottamatta.

Valtuustolle lähetetyn päätöksen mukaan hylkäsi²⁾ maaherra sittemmin valitukset perusteettomina.

Erään Guntähden alueen vuokraaminen hevosurheilun kilparadoiksi. Esiteltäessä Suomen raviurheilun ystävien ja Suomen kenttäratsastusklubin anomusta saada vuokrata eräs Guntähden alue hevosurheilun harjoitus- ja kilparadoiksi valtuutti³⁾ kaupunginvaltuusto kamarin mainituille yhdistyksille vuokraamaan erään Guntähden maa-alueen seuraavin ehdoin:

1) vuokrakausi on 50 vuotta, ollen kuitenkin kaupungilla oikeus 25 vuoden kuluttua vuokrasopimuksen tekemisestä lunastaa ratalaitos korvaamalla vuokraajille silloin kuolettamatta oleva perustamiskustannusten osa, lukien vuotuista kuoletusta 2 % mainittujen kustannusten määrästä;

2) 5 ensimmäiseltä vuokravuodelta ei suoriteta mitään vuokramaksua, mutta seuraavalta 10 vuodelta suoritetaan vuosivuokraa 5,000 markkaa, sitä seuraavalta 10 vuodelta 7,500 markkaa ja sen jälkeen seuraavilta vuosilta 10,000 markkaa;

3) vuokraajat velvoitetaan aikoina, jolloin aluetta ei käytetä ratsastus- tai raviurheiluun, maksutta luovuttamaan se lasten ja nuorison leikki- ja urheilupaikaksi ja kohtuullisesta alhaisesta maksusta laillistetuille urheiluyhdistyksille erinäisten urheiluhaarain, niinkuin jalkapalloilun, golfin, murto- maajuoksun y. m. harjoitusta sekä urheilukilpailuja, näyttelyjä y. m. s. varten, jolloin 10 % näistä kertyvään maksujen puhtaasta voitosta on suoritettava kaupunginkassaan;

4) vuokraajat velvoitetaan viimeistään 5 vuoden kuluessa panettamaan alue täysin käyttökelpoiseen kuntoon;

5) kaupunki sitoutuu kuntoon panettamaan ja kunnossa pitämään alueen halki kulkevan päälaskuojaan, jotavastoin vuokraajat velvoitetaan kaupungin rakennuskonttorin antamain lähempäin ohjeiden mukaan teettämään ja kunnossa pitämään kaikki tämän ojan yli vievät sillat ja rummut;

6) vuokraajat velvoitetaan, niin pian kuin kaupunki on panettanut kuntoon edellämainitulle vuokra-alueelle johtavan liikenneväylän (kadun), minkä tulee tapahtua viimeistään 4 kohdassa mainittujen 5 vuoden kuluessa, täysin omistusoikeuksin kaupungille luovuttamaan Suomen raviurheilun ystävien yhdistykselle kuuluva alue, joka käsittää Helsingin pitäjän, Oulunkylän kylän Mänsaksen verotalosta n:o 2 toukokuun 9 p:nä 1893 erotetun entisen Hevosystäväinyhdistyksen raviradan n:o 2 b, saman kylän Britaksen kruunun-talosta n:o 3 toukokuun 25 p:nä 1907 erotetun entisen Hevosystäväinyhdistyksen raviradan, sekä Mickelsin verotalosta toukokuun 9 p:nä 1893 erotetun saman yhdistyksen raviradan.

Alppilan hiihtomäen käyttäminen. Työväen urheiluliiton Helsingin piirin anomuksen johdosta, että Alppilan hiihtomäkeä, jonka käyttämiseen Helsingin hiihtoklubilla oli yksinoikeus, saisivat käyttää kaikki Helsingin urheiluseurat valtuutti⁴⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin Helsingin hiihtoklubin kanssa kahdeksaksi vuodeksi tekemään sopimuksen Alppilan hiihtomäen hoidosta seuraavin ehdoin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 8. 9 §. — ²⁾ S:n 8. 12. 7 §. — ³⁾ S:n 5. 5. 41 §. ⁴⁾ S:n 15. 12. 27 §.

hiihtoklubi on velvollinen hyvin hoitamaan ja kunnossa pitämään mäen, jota tarkoitusta varten klubi saa kaupungilta vuotuisen 3,000 markan apurahan;

hiihtoklubi oikeutetaan kunakin talvena kolmena määräämäänään päivänä toimeenpanemaan kilpailuja paikalla, jotavastoin mäkeä muina päivinä saavat käyttää muut urheiluyhdistykset urheilulautakunnan luvalla ja suorittamalla 100 markan maksun joka kerralta kuin mäkeä käytetään kilpailuihin, ollen mainittu maksu tuleva Helsingin hiihtoklubille;

kaupunki lunastaa hiihtoklubin omistamat katsojalavat 25,000 markalla ja sillä ehdolla että hiihtoklubi luopuu kaikista vaatimuksista sekä mäen ynnä sen nykyisten laitteiden omistusoikeuteen että myös korvauksen saamiseen niiden parantamiseen käyttämistään varoista.

Uuden paikan osoittaminen venehuoneelle. Kun Helsingin soutoklubin venehuone Kaisaniemessä oli Töölönlahden pohjoisrantaa pitkin teetettävän rantakävelytien tiellä, oli yhdistys anonut osoitettavaksi uutta paikkaa venehuoneelleen ja päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin 30 vuodeksi tähän tarkoitukseen luovuttamaan tarpeellisen alueen vuotuisesta 200 markan vuokramaksusta kymmeneltä ensimmäiseltä ja 600 markan maksusta seuraavilta vuokravuosilta sekä velvoittamalla vuokraajan rahatoimikamarilta hankkimaan vahvistuksen uuden venehuoneen piirustuksille.

Tehtaanpuiston n. s. Tivolin pysyttäminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ²⁾ rahatoimikamarin Suomen messuille n. s. Tivolin pysyttämiseksi luovuttamaan Sepän-, Laivurin- ja Tehtaankadun välisen alueen elokuun 21 p:stä syyskuun 19 p:ään 3,000 markan vuokramaksusta.

Erään Meilansin alueen vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ³⁾ kamarin puutavarakauppias A. Andersenille asuntotarkoituksiin vuokraamaan erään Meilansin maa-alueen 1946 vuoden loppuun 1,500 markan vuosivuokrasta 500 markan korotuksin joka kymmenes vuosi sekä sillä ehdolla että, jollei hakija kahden vuoden kuluessa vuokrasopimuksen tekemisestä rakenna alueelle aikomiaan asuinrakennuksia, sopimus on katsottava mitättömäksi, samoin kuin että alueesta saa rakentaa enintään 240 m²:n alan.

Kahden Greijuksen vuokrapalstan vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ⁴⁾ rahatoimikamarin Osakeyhtiö Rekola Aktiebolagille vuokraamaan kaksi 1.14 ja 1.25 ha:n laajuista Greijuksen viljelyspalstaa 15 vuoden ajaksi, ensinmainitun palstan 1,500 ja jälkimmäisen 1,200 markan vuosivuokrasta, jotka vuokramaksut joka viides vuosi kohoavat 25 %:lla, sekä ehdolla, että vuokraaja on velvollinen 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungin käytettäväksi luovuttamaan suurempia tai pienempiä palstain osia.

Erään Greijuksen maa-alueen vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin maanviljelijä E. J. Hohdille vuokraamaan erään Greijuksen talon maalla Bölen esikaupungin länsipuolella sijaitsevan maapalstan syyskuun 1 p:ään 1934 vuotuisesta 360 markan vuokrasta sekä velvoitti vuokraajan vuokrakauden kuluessa luovuttamaan katua tai alueen uutta jaoitusta varten tarvittavan maan.

Erään maa-alueen vuokraaminen siirtolapuutarhaksi. Esiteltäessä Arbetets vänneryhdistyksen anomusta saada vuokrata muuan Greijuksen alue siirtola-

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 12. 26 §. — ²⁾ S:n 31. 8. 21 §. — ³⁾ S:n 24. 11. 12 §. — ⁴⁾ S:n 21. 4. 17 §. — ⁵⁾ S:n 11. 2. 18 §.

puutarhaksi, päätti ¹⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin kymmenen vuoden ajaksi Arbetets vänner-yhdistykselle vuokraamaan erään Greijuksen alueen siirtolapuutarhapaikaksi seuraavin ehdoin:

vuotuinen vuokramaksu on 500 markkaa ha:lta, mutta kohoa viiden ensimmäisen vuokravuoden kuluttua 25 %:lla;

eri puutarhapalstain vuokrasopimukset vahvistaa sosialilautakunta, ja on näissä sopimuksissa määrättävä, ettei sopimuksia saa yhdistyksen suostumuksetta siirtää kolmannelle;

jos kaupungin yleinen etu vaatii, on vuokraaja velvollinen ennen vuokrauden päättymistä luovuttamaan alueen kaupungin vapaasti käytettäväksi, saaden kohtuullisen korvauksen kustannuksistaan; jos kuitenkin alue palautuu kaupungin haltuun vuokrakauden päättyessä, ei vuokraaja ole oikeutettu saamaan semmoista korvausta;

jollei kaupunki vuokrakauden päättyessä aluetta tarvitse, on yhdistys oikeutettu saamaan vuokranpitennystä kymmenen vuotta, suorittamalla vuosivuokraa 750 markkaa ha:lta viideltä ensimmäiseltä ja 875 markkaa viideltä jälkimmäiseltä vuokravuodelta.

Erään tonttipaikan vuokraaminen Greijuksesta. Kaupunginvaltuusto valtuutti ²⁾ rahatoimikamarin leskivaimo Anna Törnille vuokraamaan erään Greijuksen maa-alueen 1930 vuoden loppuun 250 markan vuosivuokrasta.

Erään Greijuksen raitiotiepyssäkin viereisen alueen vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ³⁾ rahatoimikamarin kymmeneksi vuodeksi sorvari A. Nuotiolle vuokraamaan erään Greijuksen raitiotiepyssäkin viereisen, 1,600 m²:n suuruisen alueen tonttipaikaksi 250 markan vuosivuokrasta sekä velvoittamalla vuokraajan vuokramaksun huojustusta vastaan luovuttamaan ennen vuokrakauden päättymistä kaupungille ehkä tarpeellisen maan.

Erään Käpylän puutarhaesikaupungin alueen vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto päätti ⁴⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin Osuusliike Elannolle r. l. kesäkuun 1 p:ään 1970 asti vuokraamaan Käpylän puutarhaesikaupungin korttelista n:o 817 sijaitsevan alueen vuotuisesta 1,000 markan vuokramaksusta, joka vuokrakauden kunkin kymmenvuotiskauden kuluttua on kohoava 10 %:lla alkuperäisestä määrästä.

Erinäisten Gumtähden asuntopalstojen vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin vuokraamaan kolme Gumtähdessä sijaitsevaa viljelyspalstaa, joista yhden talonomistaja G. A. Vikströmin perillisille ja molemmat muut maanviljelijä Hj. Sederholmille, viideksi vuodeksi, joulukuun 1 p:stä 1918 lukien, jolloin aikaisempi vuokrasopimus päättyi, 800, 400 ja 200 markan vuosivuokrasta.

Erään Reimarsin talon vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ⁶⁾ rahatoimikamarin aktiebolaget Gottfr. Strömbergille kymmenen vuoden ajaksi, huhtikuun 1 p:stä lukien, 11,600 markan vuosivuokrasta vuokraamaan Pitäjänmäen rautatieaseman eteläpuolella sijaitsevan osan Talin kylän Reimarsin taloa, lukuunottamatta Boxbacka aktiebolagille aikanaan puheenalaisen alueen koilliskolkasta luovutettua maapalstaa, joka luovutettiin kaupungin väliaikaiselle maatilalautakunnalle, kuitenkin varaamalla kaupungille oikeus saada ennen vuokrakauden päättymistä suhteellista vuokranhuojistusta vastaan käyttää teiden teettämiseen tai muihin kaupungin tarkoituksiin tarvittavia vuokra-alueen osia sekä velvoittamalla vuokraajan vuokrakauden

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 64 §. — ²⁾ S:n 1. 6. 17 §. — ³⁾ S:n 13. 10. 8 §. — ⁴⁾ S:n 13. 10. 14 §. — ⁵⁾ S:n 31: 8. 19 §. — ⁶⁾ S:n 5. 5. 19 §.

päätyessä panettamaan vuokra-alueen, joka on käytettävä viljelystarkoituksiin, samaan kuntoon, missä se oli haltuun otettaessa. Samalla valtuutti valtuusto kamarin edellä mainitulle osakeyhtiölle vuokraamaan Reimarsin taloon kuuluvan kalaveden yhdeksäksi vuodeksi, huhtikuun 1 p:stä 1921 lukien, 300 markan vuosivuokrasta.

Kahden Huopalahden viljelyspalstan vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ¹⁾ rahatoimikamarin herra E. Sireliukselle kymmenen vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1920 lukien, vuokraamaan Suomen metsästysyhdistyksen ampumaradan vierellä Huopalahdessa sijaitsevat kaksi viljelyspalstaa sillä ehdolla, että vuokraaja suorittaa vuosivuokraa toisesta palstasta 870 ja toisesta 350 markkaa viideltä ensimmäiseltä vuodelta sekä 1,040 ja 420 markkaa vuokrakauden loppuajalta sekä sillä ehdolla että vuokraaja, siinä tapauksessa että kaupunki vuokrakauden kuluessa tienteä tai muuta yleistä tarkoitusta varten tarvitsee jotakin alueen osaa, on velvollinen luovuttamaan maan suhteellista vuokranhuojistusta vastaan, sekä ettei vuokraajalla ole oikeutta vaatia tietä teetetäväksi palstoille.

Paloholman tiluksen vuokraaminen. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ valtuusto valtuuttaa kamarin Finska lufttrafikaktiebolaget — Suomen ilmailuliikenne osakeyhtiölle vuokraamaan kaupungille kuuluvan Paloholman tiluksen n:o 94 10 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien, 7,500 markan vuosivuokrasta vuosilta 1923—27 sekä 10,000 markan vuosivuokrasta vuosilta 1927—32 seuraavin ehdoin:

että säännöllistä ilmailuliikennettä pidetään voimassa;

että, jos tämä liikenne on ollut keskeytyneenä kolme kuukautta, kaupunki on oikeutettu irtisanomaan vuokrasopimuksen ja vuokraaja velvollinen kuuden kuukauden kuluessa siitä palauttamaan tiluksen kaupungin käytettäväksi; sekä

ettei tilukselle saa rakentaa teollisuuslaitosta, ilmailuliikenteelle tarpeellista pienenlaista korjauspajaa lukuun ottamatta, kasvullisuutta vahingoittaa eikä puita eikä pensaita kaataa, ellei kaupungin rakennuskonttori ole antanut siihen lupaa kussakin eri tapauksessa.

Länsi Ouran vuokraaminen. Kaupunginvaltuusto valtuutti ³⁾ rahatoimikamarin kansakoulunopettaja V. Hakalalle vuokraamaan kaupungille kuuluvan Länsi Ouran huhtikuun 7 p:stä 1920 vuoden 1925 loppuun 480 markan vuosivuokrasta.

Evälfly anomus saada vuokrata Pässinkarin saari. Kaupunginvaltuusto ei havainnut ⁴⁾ olevan aihetta myöntyä rahanperijän A. E. Erflundin anomukseen saada vuokrata kaupungille kuuluvan Pässinkarin saaren.

Alueitten vuokraaminen öljysäiliöiden paikoiksi. Kaupunginvaltuusto valtuutti ⁵⁾ rahatoimikamarin Finska petroleum- och benzinkompaniet Standardtoiminimelle öljysäiliöiden paikaksi 15 vuodeksi vuokraamaan erään alueen Sörnäsän niemekkeeltä seuraavin ehdoin:

vuotuinen vuokramaksu on 47,000 markkaa;

yhtiö vastaa vuokrapalstaansa rajoittuvain alueiden haltijoita ehkä kohtaavasta palovakuutusmaksujen korotuksesta, lukuun ottamatta osakeyhtiö Masutille kuuluvaa viereistä vuokra-alueita;

jos yhtiö haluaa teettää tien säiliöasemalta lähimpään yleiseen liikenneväylään, saa sen teettää ainoastaan rakennuskonttorin toimesta yhtiön kustannuksella ja rakennuskonttorin määräämään paikkaan;

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 3. 25 §. — ²⁾ S:n 1. 6. 11 §. — ³⁾ S:n 1. 6. 18 §. — ⁴⁾ S:n 18. 2. 17 §. — ⁵⁾ S:n 31. 3. 45 §.

säiliöiden sijoitukseen nähden tulee yhtiön noudattaa kaupungin palotomikunnan antamia määräyksiä;

jos kaupunki ennen vuokrakauden päättymistä tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa, johon ei ole rakennettu säiliöitä, on yhtiö velvollinen heti hallustaan luovuttamaan semmoisen alueen luovutetun alan laajuuden mukaista suhteellista vuokran huojustusta vastaan.

Samoin valtuutti ¹⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin Suomen petrolintuontiosakeyhtiö Masutille öljysäiliöiden paikaksi viideksitoista vuodeksi vuokraamaan erään alueen Sörnäsän niemekkeeltä seuraavin ehdoin:

yhtiön ja kaupungin välinen aikaisempi vuokrasopimus, joka päättyy vuonna 1922, julistetaan mitättömäksi;

vuotuinen vuokramaksu määrätään 49,600 markaksi;

yhtiö vastaa vuokra-alueeseen rajoittuvain alueiden haltijoita ehkä kohtaavasta palovakuutusmaksujen korotuksesta, paitsi mikäli koskee viereistä Finska petroleum- och benzinkompaniet Standard-yhtiön vuokra-alueita;

säiliöiden sijoitukseen nähden tulee yhtiön noudattaa kaupungin palotomikunnan antamia määräyksiä;

jos kaupunki ennen vuokrakauden päättymistä tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa, johon ei ole rakennettu säiliöitä, on yhtiö velvollinen heti hallustaan luovuttamaan semmoisen alueen luovutetun alan laajuuden mukaista suhteellista vuokranhuojustusta vastaan.

Pitennetty vuokraoikeus. Kaupunginvaltuusto valtuutti rahatoimikamarin seuraavissa tapauksissa pitentämään vuokraoikeuden:

Alppilan ravintolan vuokraajalle, Aktiebolaget Alphyddan, mainittuun ravintolaan viideksi vuodeksi, kesäkuun 1 p:stä 1922 lukien, sillä ehdolla että vuotuinen vuokramaksu korotetaan 30,000 markkaan ja vuokraaja sitoutuu rakennuskonttorin ohjauksen mukaan teettämään ja kustantamaan ravintolan ulkopuoliset korjaustyöt ²⁾;

herroille J. L. Lydeckenille, K. Seidenschnurille, O. Ekmanille ja U. Westerholmille Ullanlinnan kylpylään ja uimalaitokseen kolmeksi vuodeksi, vuoden 1920 alusta lukien, aikaisemmin voimassa olevin ehdoin ³⁾; samalla velvoitti valtuusto vuokraajat kunnallisen uimahallin perustamisrahastoon suorittamaan 10,000 markkaa sekä oikeutti vuokraajat tili-kirjoista poistamaan sähköjohtojen tilin, minkä ohessa vuokraajat velvoitettiin vuokrakauden päättyessä antamaan tili harjoittamastaan liikkeestä ⁴⁾;

Arabian posliinitehdas osakeyhtiölle toistaiseksi vuoden molemminpuolisin irtisanomisehdoin Toukolan rantakorttelin asuntopalstaan n:o 4 2,775 markan vuosivuokrasta ⁵⁾;

mainitulle yhtiölle 1940 vuoden loppuun erääseen vastamainitun korttelin asuntopalstoilla n:oilla 6—10 sijaitsevaan alueeseen, joka oli merkittävä Arabian asuntopalstaksi n:o 2, kuitenkin sillä ehdolla että vuokraaja on velvollinen käskyn saatuaan heti poistamaan suunnitellun ja tarkoitusta varten laaditussa kartassa osoitetun tien kohdalla olevat ulkokuonerakennukset, sekä että vuokraaja niinkään on velvollinen, siinä tapauksessa että kaupunki vuokrakauden kuluessa tarvitsee jotakin vuokra-alueen osaa tien, kadun, rautatieraitteen tai muun semmoisen teettämistä varten, kuuden kuukauden kuluttua irtisanomisesta luovuttamaan edellä mainittuun tarkoitukseen tarvittavan

¹⁾ Valt. pöytäk. 31. 3. 45 §. — ²⁾ S:n 14. 9. 8 §. — ³⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 60. —

⁴⁾ Valt. pöytäk. 5. 5. 43 §. — ⁵⁾ S:n 6. 4. 40 §.

maan luovutetun alan suuruuden mukaista suhteellista vuokranhuojistusta vastaan ¹⁾;

Toukolan korttelissa n:o 14 olevain asuntopalstain n:ojen 1 ja 2 haltijoille, huvilanomistaja S. Häggille y. m., mainittuihin palstoihin 1940 vuoden loppuun siten uudesti järjestettyinä, kuin asiakirjain oheinen kartta osoittaa, 3,600 markan vuosivuokrasta kymmeneltä ensimmäiseltä ja 5,400 markan vuosivuokrasta kymmeneltä jälkimmäiseltä vuokravuodelta sekä muutoin sillä ehdolla, että vuokraajain tulee luovuttaa kaupungin yleisiin tarkoituksiin ehkä tarpeellinen maa suhteellista vuokranhuojistusta vastaan ²⁾;

vuokraaja S. Koivumäelle Toukolan korttelissa n:o 9 sijaitsevaan asuntontonttiin n:o 2 vuoden 1940 loppuun, minkä ohessa vuosivuokra pitennysajalta määrättiin 1,500 markaksi 50 %:n korotuksin 10 vuoden kuluttua ja varaamalla kaupungille oikeuden pitennysaikana järjestää tontin rajat vuokran silti muuttumatta ³⁾;

kauppias O. Parkkiselle Toukolan korttelissa n:o 12 sijaitsevaan asuntontonttiin n:o 5 tammikuun 1 p:n 1920 ja joulukuun 31 p:n 1940 väliseksi ajaksi 1,530 markan vuosivuokrasta 50 %:n korotuksin kymmenen ensimmäisen vuoden kuluttua sekä varaamalla kaupungille oikeuden järjestää tilusalueen sisäiset rajat alueen lopullisen tonttijaoituksen vaatimalla tavalla ⁴⁾;

leskirouva F. K. Kullbergille Toukolan korttelissa n:o 9 olevaan asuntopalstaan n:o 6, tammikuun 1 p:stä 1921 lukien vuoden 1940 loppuun, 800 markkaan korotetusta vuokramaksusta kymmeneltä ensimmäiseltä ja 1,200 markan maksusta kymmeneltä jälkimmäiseltä vuokravuodelta sekä sillä ehdolla että, jos kaupunki yleiseen tarkoitukseen tarvitsee maata mainitulta alueelta, vuokraaja on velvollinen sitä kaupungille luovuttamaan suhteellista vuokranhuojistusta vastaan ⁵⁾;

Bölen esikaupungissa sijaitsevan Suokadun tontin n:o 1 b vuokraajalle mainittuun tonttiin viideksi vuodeksi, syyskuun 1 p:stä lukien, 400 markkaan korotetusta vuosivuokrasta sekä muutoin sillä ehdolla että, jos tontilla sijaitseva asuinrakennus tulipalon johdosta turmeltu tai muutoin vuokrakauden kuluessa poistetaan, uutta asuinrakennusta ei saa sinne teettää ⁶⁾;

Asfalt-osakeyhtiö Aleks. Pelanderille Hanaholman tilukseen n:o 89 15 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1922 lukien 15,000 markan vuosivuokrasta vuosilta 1922—26, 22,500 markan vuosivuokrasta vuosilta 1927—31 sekä 30,000 markan vuosivuokrasta vuosilta 1932—36 ja muutoin sillä ehdolla että kaupungilla on oikeus, jos tarpeelliseksi katsoo, saaren rantoihin teettää merenkulkua varten kytkylaitteita merenkulkijain vapaasti käytettäväksi sekä että, jos kaupunginvaltuusto päättää saarelle tai sen vierelle rakennettavaksi laitureja tai satamia, vuokraaja on velvollinen kahden vuoden kuluttua irtisanomisesta luopumaan vuokraoikeudesta ja luovuttamaan tiluksen kaupungin käytettäväksi ⁷⁾.

Humallahden huvilapalstan n:o 56 b käyttö. Sittenkuin Humallahden huvilapalstan n:o 56 b vuokraaja, konsulinleskirouva B. Paulig oli anonut saada lunastaa mainitun huvilatiluksen omakseen tai edelleen vuokrata sen tai jonkin sen osan, päätti ⁸⁾ kaupunginvaltuusto valtuuttaa rahatoimikamarin konsulinleskirouva B. Pauligille 10 vuoden ajaksi, tammikuun 1 p:stä 1923 lukien, vuokraamaan osan mainittua huvilatilusta 1,800 markan vuosivuokrasta sekä muutoin seuraavin ehdoin:

¹⁾ Valt. pöytäk. 6. 4. 40 §. — ²⁾ S:n 19. 5. 19 §. — ³⁾ S:n 31. 8. 22 §. — ⁴⁾ S:n 31. 8. 25 §. — ⁵⁾ S:n 19. 5. 25 §. — ⁶⁾ S:n 21. 4. 16 §. — ⁷⁾ S:n 1. 6. 12 §. — ⁸⁾ S:n 6. 4. 16 §.

että vuokraaja sitoutuu, siinä tapauksessa että kaupunki ennen vuokrakauden päättymistä haluaa avata Mechelin-, Kesä- tai Väinöläkadun taikka myös Kammiontien, sikäli kuin ne sijaitsevat vuokra-alueella, korvauksetta luovuttamaan tätä varten tarpeellisen maan;

että vuokraaja niinkään sitoutuu, siinä tapauksessa että kaupunki ennen vuokrakauden päättymistä sataman tai sitä varten tarpeellisen rautatieraitteen teettämistä varten tarvitsee jonkin osan vuokra-alueetta, luovuttamaan tähän tarpeellisen maan luovutetun alan mukaista suhteellista vuokranhuojitusta vastaan;

että vuokraaja sitoutuu pitämään vuokra-alueella olevat rakennukset ja laitokset hyvässä kunnossa; sekä

että kaupunki puolestaan sitoutuu vuokrakauden päättyessä suorittamaan rakennuksista ja laitoksista lunastusta arvion mukaan, ei kuitenkaan 475,000 markkaa enempää;

sitävästoin epäsi¹⁾ kaupunginvaltuusto Suomen Valtamerentakaisen kauppasaakeyhtiön anomuksen pitennetyn hallintaoikeuden myöntämisestä kahteen Santaholman alueeseen tai oikeuden myöntämisestä lunastaa nämä alueet omiksi, kun Santa- ja Busholman satamalaitosten ohjelmaa ei vielä ollut lopullisesti vahvistettu.

Raittiusyhdistys Koiton anomuksen pitennetyn hallintaoikeuden myöntämisestä yhdistykselle Vikin sotilasvirkataloon kuuluviin Lammassaareen ja Gräsöreniin, oli kaupunginvaltuusto ottamatta huomioon²⁾, kun kaupungin omistusoikeus mainittuun virkataloon maaliskuun 14 p:n 1921 jälkeen ei ollut varma.

Taivallahden viereisen teurastamon käyttö. Kaupunginvaltuusto päätti³⁾, että Taivallahden viereinen teurastamo aikaisemmin voimassa olevin ehdoin edelleen luovutetaan Helsingin teurastamo osakeyhtiölle kymmeneksi vuodeksi kesäkuun 1 p:stä 1920 lukien, kuitenkin sillä ehdolla, että yhtiö sitoutuu teettämään erinäiset terveydenhoitolautakunnan ehdottamat muut-
tos- ja uutisrakennustyöt, joiden tulee olla loppuun suoritettut ja lautakunnan hyväksymät viimeistään kesäkuun 1 p:nä 1921, ja oikeuttamalla kaupunki ennen mainittujen kymmenen vuoden umpeen kulumista irtisanomaan tämän sopimuksen ja velvoittamalla yhtiö luovuttamaan laitoksen hallustaan vuoden kuluttua irtisanomisen tiedoksi saamisesta, samoin kuin että tarkastusta laitoksessa toimittaa oikeutettu eläinlääkäri, jonka terveydenhoitolautakunta asettaa ja jonka tulee noudattaa lautakunnan antamia ohjeita, mutta jonka palkan yhtiö maksaa.

Esplanadikappelin, Kaivohuoneen ja Alppipaviljongin ravintolain vuokrain korottaminen. Kaupunginvaltuusto päätti⁴⁾ korottaa kaupungin omistamain ravintolain Esplanadikappelin, Kaivohuoneen ja Alppipaviljongin vuosivuokrat sopimusten mukaisiin määriin 17,500, 9,500 ja 7,000 markkaan, lukien molempiin ensinmainittuihin ravintoloihin nähden toukokuun 1 p:stä ja Alppipaviljonkiin nähden kesäkuun 1 p:stä.

Vanhakaupungin n. s. värjäämötontin vuokrasopimuksen muuttaminen. Tehdystä esityksestä valtuutti⁵⁾ kaupunginvaltuusto rahatoimikamarin Vanhakaupungin n. s. värjäämötontin vuokraajan Aktiebolaget Helsingfors mekaniska väveri nimisen toiminimen kanssa sopimaan mainitun tontin vuokrasopimuksen muuttamisesta siten:

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 59 §. — ²⁾ S:n 31. 8. 64 §. — ³⁾ S:n 15.6. 49 §. — ⁴⁾ S:n 1. 6. 13 §; ks. 1917 vuod. kert. siv. 59. ⁵⁾ Valt. pöytäk. 19. 5. 18 §.

että vuokraaja vapautetaan hänelle maistraatin joulukuun 4 p:nä 1826 tekemän päätöksen mukaan kuuluvasta velvollisuudesta pitää voimassa värjäämää; että alueen rajat määrätään siten, että sen itäosa, joka tarvitaan Sörnäsistä Malmille rakennettavaa rautatietä varten, luovutetaan kaupungille, jota vastoin tonttiin liitetään vähäinen osa Anneperin tilusta;

että vuokraaja luopuu hänelle kuuluvasta oikeudesta hallita aluetta niin kauan kuin mainittua värjäämää siinä asianmukaisesti voimassa pidetään, mutta että tämä sen sijaan vuokrataan hänelle viideksikymmeneksi vuodeksi, varaamalla hänelle oikeus saada vuokranpitennystä kaksikymmentä vuotta;

että vuokraaja saa haltuunsa Anneperin tilukseen kuuluvan alueen osan 1925 vuoden umpeen mentyä;

että vuotuinen vuokramaksu on 1,000 markkaa 100 %:n korotuksin kultakin vuokrakauden tai sen pitennyksen kymmenvuotiskaudelta;

että vuokraaja oikeutetaan kaupunkia kuulematta toisille siirtämään vuokraoikeutensa, mutta ei sitä vastoin vuokraamaan aluetta tai jotakin sen osaa; sekä

että alueen rakentamisessa on noudatettava tehdastonteista voimassa olevia määräyksiä.

Vapautus vuokrasta y. m. Hermannin työväenyhdistyksen anomukseen m. m. hakijalla vuokralla olevain, korttelissa n:o 545 sijaitsevain Hauhontien asuntotonttien n:ojen 14 ja 16 vuokran anteeksi antamisesta vuosilta 1917—19 myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto.

Erinäisten Sörnäsien niemekkeen varastopaikkain vuokraehtojen vahvistaminen. Rahatoimikamarin esityksestä päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, että ne Sörnäsien maa-alueet, jotka aikaisemmin ovat käsittäneet varastopaikat n:ot 2—6 ja 10—12 ja jotka palautuvat kaupungin haltuun heinäkuun 1 p:nä, on jaettava viiteentoista pienempään palstaan, joista n:oilta 1 ja 2 merkityt olivat tarkoitettut paloöljyn säilytyspaikoiksi jota vastoin muut palstat olivat aiotut puutavaran varastopaikoiksi lukuunottamatta palstoja n:oja 14 ja 15, jotka pintamuodostuksensa johdosta sopivat kalustovajain, konttorirakennusten y. m. paikoiksi. Muutoin päätti kaupunginvaltuusto, että puheenalaisten palstain vuotuinen vuokramaksu on oleva 2 markkaa m²:ltä ja että palstat vuokrataan viideksi vuodeksi, niin että ensimmäinen vuokrakausi päättyy vuonna 1925, sekä sillä ehdolla että, jos kaupunki tarvitsee vuokratilusryhmää tai jotakin sen osaa johonkin yleishyödylliseen tarkoitukseen, vuokraaja on velvollinen kolmen kuukauden kuluttua irtisanomisesta kaupungille luovuttamaan tarpeellisen maa-alan vähennystä vastaavaa suhteellista vuokranhuojistusta vastaan.

Lupa pistoraitteen johtamiseen. Kaupunginvaltuusto myönsi ³⁾ Osuusliike Elannolle r. l. luvan saada johtaa pistoraide Sörnäsien rantatielle sen korttelissa n:o 289 omistamille It. Viertotien tonteille n:oilta 20 ja 22 seuraavin ehdoin:

että raide rakennetaan pääasiallisesti rakennuskonttorin laatimassa asema-piirustuksessa määrätyn suunnan ja osuuskunnan asema-piirustukseen merkittyjen tilapaisten korkeuksien mukaisesti;

että osuuskunta alistuu kaikkiin määräyksiin, joita kaupungin yleisten töiden hallitus työn suoritukseen nähden antaa;

että osuuskunta teettää ja kustantaa kaikki vastedes välttämättömät ja kaupungin viranomaisten päättämät raitteen paikan ja korkeusaseman muutokset;

että kaupunki oikeutetaan tekemään puheenalaiseen pistoraitteeseen vaihteita sekä korvauksetta liikennöimään sitä;

¹⁾ Valt. pöytäk. 19. 5. 42 §. — ²⁾ S:n 31. 3. 22 §. — ³⁾ S:n 27. 10. 18 §.

että liikennöitsijöille, jotka hakevat kaupungilta oikeutta johtaa osuuskunnan raiteesta tonteilleen pistoraide, voidaan sellainen oikeus myöntää, mikäli he osuuskunnan kanssa sopivat raiteen perustamiskustannusten koh- tuullisen osan suorittamisesta;

että rahatoimikamari voi antaa tarkempia määräyksiä raiteen liikennöi- misestä; sekä

että niiden katupinnan osain, joita raidelaite koskee, kunnossa- ja puhtaa- napitoon nähden noudatetaan kaupunginvaltuuston tammikuun 27 p:nä 1920 vahvistamia määräyksiä.

Sitävästoin kaupunginvaltuusto ei havainnut syytä olevan nykyään tutkittavaksi ottaa osuuskunnan esittämää kysymystä Sörnäsin rantatien katuleveyden määrittämisestä korttelin n:o 289 kohdalla.

Aktiebolaget Docksgatan 7 nimisen yhtiön anomukseen saada satama- radalta johtaa pistoraide VI kaupunginosan kortteliin n:o 119 myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto seuraavin ehdoin:

että raiteen teettämisen siltä kohden, kuin se sijaitsee kaupungin omista- malla maalla suorittaa kaupungin rakennuskonttori hakijan kustannuksella, ollen hakijan kuitenkin pidettävä konttorin saatavina kaikki työtä varten tarpeelliset raiteet, liitosraiteet, pultit, raidenaulat ja ratapölkkyt;

että pistoraidetta liikennöidään ainoastaan niinä aikoina, jolloin katuliie- kenne on vähäinen, mihin nähden hakijan tulee noudattaa rahatoimikama- rin antamia määräyksiä;

että hakija, niin kauan kuin mainittu pistoraide on olemassa, ei ainoastaan kustanna puhtaanapitoa raiteiden välillä ja puolen metrin päässä niiden kumpaisellakin puolella, vaan myös katupäällystyksen kunnossapidon näillä aloilla;

että hakija niiden puheenalaisen raiteen osain puhtaanapidosta, jotka sijaitsevat kaupungin puhtaanapidettävällä maalla, etukäteen kaupungin- kassaan suorittaa 8 markkaa raidemetriltä vuodessa; sekä

että hakijan tulee 6 kuukauden kuluttua irtisanomisesta poistaa puheen- alainen raide sekä panettaa katukivitys semmoiseen kuntoon, että rakennus- konttori voi sen hyväksyä.

Samoin ehdoin myöntyi ¹⁾ kaupunginvaltuusto Aktiebolaget P. Sinebry- choff yhtiön anomukseen saada laskea pistoraide satamaradalta yhtiön kort- telissa n:o 83 omistamille Hietalahden etelärannan tonteille n:oille 1, 2 ja 3.

Korotettujen maksujen määrääminen oikeudesta laittaa tilapäisiä raitio- teitä kaupungin maalle. Rahatoimikamarin kirjelmässä tehdyn esityksen joh- dosta, että maksuja oikeudesta laittaa tilapäisiä raitioiteita kaupungin maalle korotettaisiin, päätti ²⁾ kaupunginvaltuusto, muuttamalla maaliskuun 23 p:nä 1915 tekemää päätöstänsä yksityisten tilapäisten raitiotieiden omistajan vel- vollisuudesta pitää raidelaitteen täyttämä ala kunnossa ja puhtaana ³⁾, hyväk- syä seuraavat määräykset:

»Myönnettäessä lupa rakentaa ja käyttää tilapäistä raitiotietä yksityis- tarkoituksiin kadulla, tiellä, rantasillalla tahi yleisellä paikalla on raiteen omistaja velvoitettava ottamaan huolekseen raiteiden välisen ja puolen metriä niiden kumpaisellekin puolen ulottuvan alan kunnossa- ja puhtaanapito.

Kun raitiotie rakennetaan paikalle, jonka kunnossapito on kaupungin velvollisuutena, on mainittu velvollisuus täytettävä suorittamalla kunnalle vuoksimaksua, joka tammikuun 1 p:stä 1920 lähtien on 5 markkaa kapea- raiteisen ja 8 markkaa normaaliraitaisen radan kultakin pituusmetriltä.»

¹⁾ Valt. pöytäk. 18. 2. 21 §. — ²⁾ S:n 27. 1. 38 §. — ³⁾ Ks. 1915 vuod. kert. siv. 23.

Lupa väliaikaisen muuntaja-aseman y. m. rakentamiseen. Rahatoimikamarilta oli Sydfinska kraftaktiebolaget — Eteläsuomen voimaosakeyhtiö anonut lupaa saada Hertonäs gods aktiebolag'in ja Helsingin kaupungin omistamille alueille sijoittaa väliaikainen muuntaja-asema Kymijoen varrella olevalta voima-asemaltaan tänne johdetun sähkövoiman jännityksen vähentämiseksi noin 20,000 voltista noin 5,000 volttiin sekä rakentaa ilmajohto Degerön ja Hertonäsin välisen salmen poikki viimeksi mainitunlaatuisen sähkövoiman johtamiseksi ensin mainitulle saarelle ja Suomenlinnan linnoitusalueelle ja sitä varten Hertonäsin maille asettaa eräitä johtopatsaita. Kaupunginvaltuusto päätti ¹⁾ oikeuttaa yhtiön Hertonäs gods aktiebolag'in maalle sijoittamaan väliaikaisen muuntaja-aseman sekä sieltä rakentamaan ilmajohdon Degerön ja Hertonäsin välisen salmen poikki, seuraavin ehdoin:

1) samat ehdot, mitkä säädetään kaupungin ja yhtiön välisessä sopimuksessa yhtiön johtojen ulottamisesta Helsingin kaupungin ja Hertonäs gods aktiebolag'in maille, ovat soveltuvilta kohdin voimassa laitteiden teettämisestä, kuitenkin siten muutettuina, että yhtiö on, jos kaupunki sitä haluaa, velvollinen 3 kuukauden kuluessa irtisanomisesta omalla kustannuksellaan toimeenpanemaan laitteessaan kaupungin edun vaatiman muutoksen;

2) muuntaja-aseman saa teettää yhtiön ehdottamalle paikalle, jos yhtiö siitä sopii nykyisen vuokraajan kanssa;

3) Degerön ja Hertonäsin välisen salmen poikki kulkeva johto on sijoitettava vähintään 12 metriä yläpuolelle Katajanokan kiintopisteen mukaista 0-vesipintaa;

4) tämä sopimus on voimassa 5 vuotta, kesäkuun 1 p:stä 1920 lukien, ja vuosimaksu, jonka väliaikainen maatilalautakunta veloittaa ja joka on sille suoritettava, vahvistettiin 150 markaksi vuodessa; sekä

5) kaupunki on, jos se sen tarpeelliseksi katsoo, oikeutettu sopimuskauden päättyessä, silloin toimitettavan arvioinnin mukaan, lunastamaan ne kaupungin maalla sijaitsevat voimaosakeyhtiön laitokset, jotka ovat syntyneet esillä olevan anomuksen johdosta.

Yhtiön anomuksesta muutettiin ²⁾ sittemmin sopimuksen 4) kohta siten, että sopimus on voimassa 15 vuotta, kesäkuun 1 p:stä 1920 lukien.

4. Kaupungille kuuluvain talojen ja rakennusten käytämistä määrättyihin tarkoituksiin sekä sellaisten rakennusten teettämistä ja kunnossapitoa koskevat asiat.

Kaupungin uimalaitosten käyttö. Kaupunginvaltuusto päätti ³⁾ valtuuttaa rahatoimikamarin kesäksi 1920 luovuttamaan käyttöoikeuden Ursinin kallion uimalaitokseen Helsingin uimaseuralle, Humallahden uimalaitokseen Helsingin uimareille sekä Busholman uimalaitokseen Voimistelu- ja urheiluseura Jyrylle, kuitenkin sillä ehdolla että viimeksi mainittu seura saa käyttää Humallahden uimalaitosta yhtenä lauantaina ja sunnuntaina heinäkuussa ja Ursinin kallion uimalaitosta yhtenä lauantaina ja sunnuntaina elokuussa. Sitäpaitsi myönnettiin kaupunginvaltuuston käyttövaroista kullekin näistä seuroista ja yhdistyksistä 6,000 markan apuraha sillä ehdolla, että kaikissa

¹⁾ Valt. pöytäk. 15. 6. 24 §. — ²⁾ S:n 28. 9. 15 §. — ³⁾ S:n 19. 5. 24 §.